

עניינים תוכן

2	מבוא
3	פרק ראשון- סקירת ספרות
3	אלימות במשפחה
4	אלימות נשים נגד גברים במשפחה
7	אלימות נשים נגד ילדים במשפחה
9	מתודולוגיה
10	פרק ממצאים : ניתוח ראיונות עם עובדות סוציאליות
14	דיון
16	סיכום
17	ביבליוגרפיה
18	נספחים

מבוא

נושא העבודה: תפיסת עובדות סוציאליות את אלימות הנשים במשפחה

תופעת האלימות במשפחה היא תופעה ידועה אשר מאפיינת את התא המשפחתי עוד מזמנים עתיקים יותר. בדרך כלל כאשר מתייחסים לתופעת האלימות במשפחה אנו מתייחסים לגברים אשר מפעילים אלימות כלפי נשים וכלפי שאר בני המשפחה. למרות התפיסה העממית הזו, מחקרים אשר יתוארו להלן מראים תמונת מצב מעט שונה. אומנם מרבית האלימות במשפחה נגרמת על ידי הגברים אולם אין הדבר אומר כי לא קיימת אלימות אשר מופעלת על ידי נשים. הסיבות לכך יכולות להיות מורכבות ומשתנות ואשר נובעות ממאפיינים אישיותיים של הנשים אשר משפיעים על הדרך שבה הן מתפקדות במשפחה.

עבודה זו תבקש לחקור את המידה שבה נשים מפעילות את האלימות נגד הגברים ונגד הילדים במשפחה. אופן המחקר יתמקד בתפיסות של העובדות הסוציאליות אשר עובדות עם נשים אלימות, כדי להסיק מכך מסקנות על התפיסות החברתיות הרווחות בחברה ועל ההסברים אשר מתארים את הסיבות להופעת האלימות בקרב נשים.

שאלת מחקר:

כיצד עובדות סוציאליות תופסות את אלימות הנשים במשפחה?

על מנת לענות על שאלת המחקר אערוך את המבנה הבא. הפרק הראשון יסקור את ספרות המחקר אשר עומדת על ההיבטים השונים של אלימות הנשים. לאחר מכן אערוך ראיונות עם ארבע עובדות סוציאליות, הפרק השני של העבודה ינתח את המסקנות העיקריות של הראיונות הללו אשר יתוארו בצורה של ארבע תמות מרכזיות אשר עלו מתוך הראיונות. החלק השלישי של העבודה יערוך סינתזה בין הממצאים של המחקר ובין ספרות המחקר.

חשיבות המחקר היא בכך שקיימים מחקרים רבים אשר נוגעים לגברים בנושא אלימות המשפחה אולם לא קיימים מחקרים רבים אשר עוסקות בתופעות אלימות הנשים כלפי בני המשפחה. בכך תוכל עבודה זו לעזור להבין את התופעה של אלימות מן הזווית הנוספת של בחינת הנשים האלימות, כחלק מבעיית האלימות במשפחה.

פרק ראשון - סקירת ספרות

אלימות במשפחה

אלימות במשפחה היא תופעה חברתית אשר מתרחשת בקרב קבוצות רבות בחברה. היא יכולה לבוא לידי ביטוי בהתעללות נפשית, פיזית או מינית של אחד מבני המשפחה ברעהו (בוכבינדר, שרר, ואיזיקוביץ, 1997). תופעת האלימות במשפחה קיימת כבר מתקופות עתיקות אולם המודעות הציבורית לתופעה זו החלה בעיקר לקראת סוף שנות השישים ותחילת שנות השבעים של המאה שעברה (בן דוד, 2014). כאשר אנו מדברים על אלימות במשפחה ניתן לתאר אותה לפי בני הבית השונים אשר נוטלים חלק בתופעה, כמו אלימות בין גבר לאישה, בין גבר לילדים, ובין הנשים לגברים וילדים.

לצד הסיכון הפיזי והקיומי יש לאלימות השלכות קשות על כל חברי המשפחה, במישורים התפקודיים, הרגשיים והנפשיים (בן דוד, 2014). בתוך הדינמיקה של המשפחה נוצרת תחושה של פחד וחוסר אונים בעקבות הופעת האלימות והדבר פוגע בתא המשפחתי באופן משמעותי. סוג אחד של אלימת משפחה היא אלימות בין בני זוג (בן דוד, 2014). אלימות זו יכולה לבוא לידי ביטוי במובנים שונים ויכולה להיות מכוונת כלפי נשים וגם כלפי גברים, מוגדרת כשימוש בכוח אשר מהווה עבירה על החוק ובדרך כלל באה לידי ביטוי בכמה אופנים (בושרי ובן ארי, 2012):

אלימות רגשית או נפשית: שימוש במגוון של אמצעים אשר מכוונים לפגיעה נפשית או רגשית באדם ללא פגיעה פיזית בו. התוקף פועל בצורה של הרס הערך העצמי על ידי הפעלת הכוח ושליטה בצורות שונות כמו הפחדה, סחיטה, מניעת מזון, מניעת חירות, הפגנת קנאה קיצונית, מניעת קשרים חברתיים ומשפחתיים, ומניעת עיסוק בתחומי העניין.

אלימות כספית: התוקף יוצר תלות של בן או בת הזוג ומונע מהם גישה לכספים. הדבר יכול לבוא לידי ביטוי לדרישה להצדקה של כל הוצאה, האשמות לא מוצדקות בבעיות כספיות ומניעת מידע בנושאים כספיים. סוג נוסף של אלימות מן הסוג הזה יכול להיות איסור לעבודה מחוץ לבית.

אלימות מינית: התוקף פוגע בצורה מינית אגרסיבית נגד גופו של הקורבן. הדבר יכול לבוא לידי ביטוי בגופו של הקורבן, נגיעות בלתי רצויות וקיום יחסי מין בכפייה.